

Milý příteli ,

žádal jsi mne o komentář a posouzení průběhu soudního procesu se sestí členy Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONSu), k němuž došlo ve dnech 22. a 23. října 1979. Vpravdě není, co by k tomu bylo možno na vysvětlení nebo objasnění dodávat; proces probíhal takovým způsobem, že to mluví samo za sebe. Špatné svědomí (což možná není ten pravý termín, spíše vědomí, že je zastávána špatná věc) bylo znát na všech, kdo zastávali nějakou úřední funkci. Ještě se snad nepříhodilo, aby tak významný proces, sledovaný na celém světě, byl tak špatně, ba přímo lajdácky připraven. Kanadský právník, který dostal vizum, když v žádosti o ně výslovně uvedl jako důvod, že chce být přítomen procesu, a který pak přesto nebyl do soudní síně vpustěn, se po seznámení s obžalobou vyslovil, že by ani v Kanadě nemohl obhajobu převzít, protože přes všechnu umohotvornost obžaloby tady vůbec není žádný případ, žádný "case"; a že nikde na světě, kde platí alespoň nejprimitivnější normy pro vedení procesu, tuto věc nemohl přijmout ani žádný soudce. Byla to zkrátka provokace, hrozená do tváře nejenom domácí veřejnosti (ta už si toho nechala líbit do ole celému civilizovanému světu. A ten svět na to reaguje a ještě bude reagovat.

Nás nejvíce uspokojuje a těší zájem nejrozličnějších občanských skupin, závislých na vládách svých zemí. To je nejvýznamnější a nejperspektivnější výsledek toho nesmyslného počínu našich úřadů, jimž měli být zasaženi (a podle úmyslů těch, kdo byli odpovědní za režii, rozprášení a likvidováni) čeští a moravští obránci lidských a občanských práv. Budoucnost Evropy a celého světa je v ustavičném posilování a rozšiřování základů pro nezávislé občanské iniciativy ve všech zemích, na Východě právě tak jako na Západě. Akce vzájemné solidarity a spolupráce všeho druhu jsou jedním z nejdůležitějších našich úkolů. Od protestních akcí, které stojící zcela logicky na začátku, musíme se nejdříve přejít k pozitivní práci, jejíž cíle se musí stát emancipace národních i nadnárodních celospolečenských aktivit od hypertrofovaných náreků moderních států. A to je reálně možné pouze za předpokladu paralelního vývoje tímto směrem v obou hlavních mocenských blocích i v zemích neutrálních. (Bohužel nelze v dohledné době očekávat paralelní vývoj i ve všech zemích třetího světa; přesto však bude nutno pro vítězství této myšlenky získávat co největší počet politických hlav i tam.)

Nejeme příliš potěšení, když se diskriminace a pronásledování demokraticky smýšlejících a občansky uvědomělých členů společnosti u nás a v ostatních zemích sovětského bloku stává dobrým argumentem pro militantní kruhy na Západě, jak jsme toho dnes svědky. Ale takové počiny našich vládek jako je kupříkladu právě proběhlý politický proces s těmi, kdo občansky statečně obhajují práva lidí nezákonně stíhaných, zápasí o spravedlnost a zákonnost v této zemi a staví do plného světla úřední zvláštnosti, budoucí velmi neblahé důsledky také a zejména na mezinárodní poli. Mezinárodní dokumenty, které se staly součástí našeho právního řádu, jakož i helsinský závěrečný dokument velmi určitě formulují vztah mezi porušováním lidských a občanských práv uvnitř jednotlivých zemí a mezi vztahy mezi jednotlivými zeměmi navzájem: porušování lidských a občanských práv ohrožuje mír. Naše vlády si musí uvědomovat, že toto ohrožení resp. opětovné ohrožování míru nezákonnými represemi, namířenými proti politicky odpovědným občanům, kritizujícím případy zvláště státních a úředních orgánů, diskriminace všeho druhu a nezákonností, skrývajících se za jakýmkoli převleky, bude využito a zneužito i na mezinárodně politické rovině, nebot země, která nedoručuje své závazky vůči vlastním občanům (ačkoliv se k nim na mezinárodním fóru zavázala), se nebude jevit věrohodnou ani